

‘Het moet normaler worden voor vrouwen om in de chemie te werken’

Caitlin Stooker
Amsterdam

Manon Bloemer, directeur van de VNCI, de branchevereniging voor de chemie, ziet twee grote problemen voor de sector: een tekort aan vrouwen en een tekort aan mbo'ers. Bedrijven moeten hun imago verbeteren.

De chemische industrie dreigt de slag op de arbeidsmarkt te verliezen. Slechts 18% van de mbo-studenten kiest uiteindelijk voor een baan in de chemie. En vrouwen zijn er al helemaal niet te vinden. Dat moet veranderen, vindt Manon Bloemer, directeur van de VNCI, de branchevereniging voor de chemie. Want de komende jaren gaan er duizenden mensen met pensioen.

Om het tij te keren moeten de bedrijfsdeuren verder open, aldus Bloemer. Ze was jarenlang werkzaam bij onder meer Unilever en Vopak. Vorig jaar volgde ze Colette Alma op, die na vijftien jaar stopte als vrouw bij de belangenclub. ‘Ik heb toen ik voor de VNCI ging werken aan mijn kinderen (20, 17 en 15 jaar) gevraagd waar zij aan denken bij chemie. Het was lang stil. Uiteindelijk zeiden ze “saai en rook uit schoorstenen”. Dat moet anders.’

V Kort na uw aantreden zei u dat de chemische sector een imagoprobleem heeft. Goede binnenkomer.

‘Wanneer chemie de krant haalt, is dat meestal niet met goed nieuws. Het is een technische wereld, met ongelofelijk slimme en analytische denkers. Met enorme veiligheidseisen. Maar er heerst ook een cultuur dat als het klopt, er geen verdere uitleg nodig is. Als ik in mijn tijd bij Unilever iets heb geleerd, is dat het ook gaat over de manier waarop je iets presenteert. De chemie moet een menselijker gezicht krijgen.’

V Wat is er mis met het huidige imago?

‘Het is een gesloten wereld. En net als mijn kinderen denken mensen vaak aan rook uit schoorstenen. Dat is meestal stoom, maar goed.’

V Dat beeld is onterecht?

‘De sector wordt vaak gezien als deel van het probleem, op het gebied van vervuiling bijvoorbeeld, maar kan juist de oplossing zijn. Ook voor verduurzaming. Chemie heeft een essentiële rol in ons dagelijks leven en welzijn. Met de uitbraak van het coronavirus werd dat wel zichtbaar: chemiebedrijven produceerden massaal handgels, mondmaskers, plastic schermen, en wilden daarover vertellen en dat laten zien. De nuance is belangrijk.’

V Wat zou een beter imago oplossen?

‘Er zijn twee problemen binnen de sector: er zijn te weinig mbo'ers en te weinig vrouwen. Tussen nu en 2030 gaan duizenden mensen met pensioen. Die moeten worden vervangen. Tegelijkertijd is de instroom voor mbo-functies, zowel voor jongens als meiden, laag. Uit onze laatste arbeidsmarktmonitor bleek dat maar 18% van de chemiestudenten ook daadwerkelijk in onze sector aan de slag gaat. Bij het hbo en wo is dit ook laag, maar bij de mbo-functies liggen de meeste banen. Op de vloer bijvoorbeeld, bij de procestechiek en operationele techniek. Het beeld is vaak dat het om zware, vieze arbeid gaat. Dat is niet meer zo. En doordat het werk verandert, is er ook nog meer behoefte aan

Volgens Manon Bloemer moet de chemiesector een menselijker gezicht krijgen. FOTO: TAMMY VAN NERUM VOOR HET FINANCIËLE DAGBLAD

Meer betrokkenheid bedrijfsleven bij mbo?

Begin deze maand stelde onderwijs-specialist Dirk van Damme van de Oeso al in het FD dat het middelbaar beroeps-onderwijs in Nederland meer structurele betrokkenheid nodig heeft van werkgevers. Vooral stageplekken en leerbanen zijn een urgent knelpunt, zei hij. Door de coronacrisis hebben werkgevers minder tijd en plek voor studenten. Al sinds april waarschuwen mbo-instellingen en werkgevers voor een tekort aan stageplekken en leer-

banen. Eind augustus kwamen opleidingen in Nederland bijna 21.000 plekken voor dit schooljaar tekort, aldus het meldpunt van Samenwerkingsorganisatie Beroeps-onderwijs Bedrijfsleven. Ook binnen de chemische industrie is er ruimte voor verbetering, beaamt Bloemer. ‘Maar hier speelt naast de coronacrisis ook de wetgeving mee’, zegt de VNCI-topvrouw. Veel chemische bedrijven werken met gevaarlijke stoffen, waardoor ze onder de BRZO-wetgeving vallen. Dit betekent ook

dat personen onder de 18 jaar niet het terrein op mogen, ook niet voor stages. Dat maakt het moeilijk mbo-leerlingen in een vroeg stadium enthousiast te maken voor de sector, zegt Bloemer. ‘Die wet is er niet voor niets, maar zo doen leerlingen sneller ervaring op bij bijvoorbeeld garagebedrijven, installatiebedrijven of metaalbedrijven. Zo mis je de kans om te laten zien wat er precies in de fabrieken allemaal gebeurt en dat het geen vieze of zware arbeid is.’

‘De chemiesector wordt vaak gezien als deel van het probleem, maar kan juist de oplossing zijn’

competenties waar vrouwen goed in zijn: samenwerken, oplossingen verzinnen. Uiteindelijk krijg je met diverse teams betere ideeën. We moeten duidelijk maken dat chemie leuk is, dat we oplossingen voor de toekomst bedenken. Je kunt meewerken aan een CO₂-arme industrie en de omslag naar duurzame energie en grondstoffen.’

V Zelf stapte u ooit over van Unilever naar Vopak, waarom?

‘Ik ben een trotse import-Rotterdammer en wilde graag bij een havenbedrijf werken. Als je door de Europoort rijdt, dan rijdt je langs die grote industrie. Wiebes noemde het laatst “50 kilometer industrieel vernuft”. Zo voel ik dat ook en ik vind dat zo mooi. Het is relevant voor de wereld.’

V Is het echt zo slecht gesteld met het aandeel vrouwen in de chemie?

‘Het aandeel vrouwen is 30% hoger dan 20 jaar geleden, maar het is niet genoeg. Van de 88.000 banen in de chemie wordt minder dan 20% vervuld door vrouwen. Zelfs al kiezen vrouwen een chemieopleiding, dan nog kiezen ze daarna lang niet altijd voor een baan in de chemische industrie. De keuze valt eerder op biotech, of de farmaceutische industrie. En in de ploegendiensten, op de vloer, zijn vrouwen helemaal zeldzaam.’

V Over ploegendiensten zijn tal van verhalen, over het ontbreken van damestoiletten of aparte doucheruimtes. Rolmodellen ontbreken. Je bent alleen. Je moet je extra bewijzen. Of je bent juist ‘one of the guys’. Daar moet je zin in hebben.

‘Als je nu als meisje een chemieopleiding volgt, heb je bij wijze van spreken een baan voor het leven. De meiden die wij spreken die wel voor ploegendiensten kiezen, wijzen vaak op de voordelen als veel vrije tijd en een goed salaris. Tegelijkertijd is de drempel inderdaad nog hoog. Daar ligt een rol voor de bedrijven, bijvoorbeeld door vrouwen bij elkaar in de ploeg te plaatsen, of eens goed te kijken naar hoe ze zich op hun website presenteren. De VNCI wil de verhalen van die vrouwen vertellen, de rolmodellen laten zien en het normaler maken.’

V U zegt een baan voor het leven, te gelijktijd vrezende de ondernemingsraden dat de CO₂-heffing van het kabinet banen gaat kosten. Deelt u die zorgen?

‘Ja, als Nederland andere spelregels kiest dan Europa, heeft dat gevolgen. Dat veroorzaakt een ongelijk speelveld en dat kan ten koste gaan van investeringen die juist nu van belang zijn. Maar als niet meer jonge mensen een baan in de chemie kiezen, dan hebben we ook een uitdaging. Het ideaal is volgens mij: voldoende ruimte om te investeren in verduurzaming en veel jonge mensen die op die banen afkomen.’